

Arbeiðsloysi

HESAR seinastu dagarnar hava vit hoyrt og lisið í fjelmiðlunum um seinastu uppgærdina yvir talið á arbeiðsleysum í Føroyum. Tølini eru einki minni enn skelkandi. Í juli hava ikki færri enn umleið 700 fólk fingið forsorgarhjálp frá Almanna-stovuni og Sosialu deild í Havn. Útgóldnar eru omanfyri 4 mill. kr. í forsorgarhjálp henda eina mánaðin.

TØLINI eru eitt varskoð til okkara politikarar — til samfelagið alt. Tí verður hetta gongdin frammyvir og fara tølini at vaksa enn meira sum frálíður, so fer at sansa álvarsliga at nógva staðni í samfelagnum. Tað er greitt, at eitt lítið samfelag sum tað føroyska við 47.000 íbúgvum klárar ikki eitt so stórt arbeiðsloysi. Veruliga talið á arbeiðsleysum liggur so helst eisini nóg hægri, tí helst eru tað mong, sum ikki enn hava brúkt henda seinasta útvegin at biðja um forsorgarhjálp.

ØKTA arbeiðsloysið hevur so eisini við sær, at sosialu umsitingarnar klára ikki at avgreiða hjálpa til tíðina, nú starvsfólkatalið heldur er skert enn økt. Sambært útvarpinum ganga upp til tveir mánaðir at fáa hjálpa, og henda økta arbeiðsbyrðan tyngir arbeiðið á Almanna-

stovuni so mikið nóg, at tað tarnar øðrum týðandi uppgávum hjá stovninum.

HVAT kunnu vit so gera fyri at venda gongdina og steðga og helst minka arbeiðsloysið! Neyvan finst nokur patentloysn. Men okkurt má gerast. Samfelagið er alt ov lítið til at klára økt tal av arbeiðsleysum. Tað verður tí neyðugt hjá politikarunum, vinnulívinum og øðrum at finna loysnir, sum venda hesi syrgiligu gongd.

KANNAST má, hvar vit kunnu rationalisera meira í samfelagnum, og síðani hvar vit kunnu fremja nýggjar sparingar. Men koma sparingar bara at hava við sær, at enn fleiri fólk verða uttan arbeiði, tá eru vit líka vítt. Spurningurin er um vit ikki á fleiri økjum í samfelagnum eru noyðd til at hugsa í nýggjum »banum« og spyrja, hvat gera tey í øðrum londum, sum stríðast við vaksandi arbeiðsloysi og avleiðingarnar av tí.

SVØRIKI verður ofta tikið fram sum fyrimyndin fyri vælferðarsamfelagið — uppá gott og ilt. Nú um dagarnar vitjaði borgarstjórin í Stockholm í Føroyum og Sosialurin práttaði við hann um eitt nú arbeiðsloysi og fíggarligar truplar tíðir. Borgarstjórin nam við fleiri spurningar, har svar eru farnir at leggja á annan bóg. M.a. vísir hann á, at svar um-

hugsa at broyta almannaskipanina, sum er vorðin ov dýr. Rekast skal ein almannapolitikkur, har fólk í størri mun fáa eftir tørv, í mun til sum nú er, at øll, uttan mun til inn-tøku, hava rætt til eina so og so stóra fólkapensión. Hetta verður eisini galdandi fyri barnaansingar-politikkin, har tey við hægri inntøku mugu gjalda ein part av ansingini, sigur hann. Hann nemur eisini við stóra hallið hjá kommununum, og fyri at venda hesum verður roynt at rationalisera umsitingina. Kommunan hevur m.a. verið noyðd at siga fólk upp og istaðin keypa sær tænarar. Eisini hevur kommunan selt burtur av kommunalunum ognum. M.a. nakrar skúlar, sum kommunal íbúðarfeløg hava keypt.

HETTA er so nakað av tí, svar arbeiða við, nú eisini teir eru farnir at merkja sviðan av fíggarliga torførum tíðum. Spurningurin er nú, hvat vit kunnu læra av øðrum, og hvat vit sjálvi kunnu finna fram til! Óivað verður tað ein blandingur. Tað verður so upp til okkara politikarar og myndugleikar at gera av, hvussu vit best kunnu fóta okkum í framtíðini. Skulu vit til at apa okkum eftir sviðum ella skulu vit finna okkara egna »føroysku« loysnir — hvat tað so enn merkir!

AT minka um útreiðslurnar hjá tí almenna við rationaliseringum og

skilgáðum sparingum er so bara eitt. Hyggja vit at tølunum yvir, hvussu støðan er hjá teimum flestu av føroysku kommununum, so er greitt, at har má okkurt gerast. Men hin parturin er so spurningurin um at fáa í gongd aftur virksema í landinum. Eitt er at kommunur og tað almenna seta arbeiði í gongd fyri harvið at fáa fólk í aftur arbeiði. Nakað annað er — og tað er tað mest umráðandi — at vit fáa økt um framleiðsluna og harvið útflutningin. Hóast tað kann vera torført at ímynda sær, hvussu vit kunnu skaffa nýggjar arbeiðspláss í framleiðsluvinnuni við minkandi veiðu og kvotum, so er tað í fiskivinnuni, at vit skulu leita eftir nýggjum møguleikum. Eitt nú við at keypa fisk úr øðrum londum og at góðska fiskin meira enn higartil. Hetta eru mál, sum vinnan og landsstýrið eisini arbeiða við.

HETTA landsstýrið fór til verka við tí setningi at fáa gongd á aftur hjólini. Hóast tað enn bert hevur stýrt í stutta tíð, so eru fólk farin at ótolnast. Løgmaður vísti í Ólavssøkurøðuni á fleiri nýggjar møguleikar at fáa gongd á aftur, og tað er so bert at vóna, at okkurt fer at siggjast aftur. Hjólini mugu og skulu í gongd aftur. Vit hava ikki ráð til at missa eitt heilt ættarlið av teimum ungu vegna arbeiðsloysi. Tað kann koma okkum øllum aftur um brekku.

sosigaley

Øyggiatíðindi og nøvn

Øyggiatíðindi gera í oddagrein mikudagin vart við ónøgd sína, at dómaraskrivstovan nýtir nøvn í tvingiselslulýsingum, hon sendir blaðunum. Bláðið skrivar:

Meðan blaðini, sjónvarp og útvarp fáa av at vita ta teir brúka nøvn, so er tað enn eingin, sum hevur tikið upp á tungu allar tær lýsingarnar, sum standa í Dimmalætting, ið dómaraskrivstovan hevur sett í har.

Eitt tað mest eyðmykjandi fyri ein persón, er tá hann noyðist at siga farvæl til tað hann hevur stríðst fyrri, kanska í eini 40-50 ár, nevniliga heimið — húsini.

Hjá teimum, sum koyra fólk á tvingiselslulýsingum er tað ikki nokk at neyðarýðir skal undir-

dýkjast í pappirum við paragrafleysingum og øðrum kringlíkronglum, sum eingin vanligur borgari skilir, nei, nei, tað skal almannakunngerast í gomlu dimmu, ikki bara matrikulnummar og bygd, nei, nei, tað skal standa fult navn í eisini, so at viðkomandi kann standa til spott og spe í heimgygðini.

Ikki bara rakar tað tann ávísar persónin ógvuliga meint. Born tora ikki út, tey verða happað, tá pápin ikki klárar skylduleika sín.

Hví skulu fólk í Føroyum eyðmykjast á hendan hátt, tá t.d. eingin nevni verða brúkt í lýsingum um tvingiselslulýsingum í Danmark, sum annars hevur blað, sum uppgæva fullan bústað á flestu offrum í vanluksum av ein og hvørjum slag.

Dómaraskrivstovan

er við hesum við til at seta gongd á viðgitaða føroyska slaturin og skadafrøina. Meir enn neyðug, skriva Øyggiatíðindi.

Vit kunnu vera samd við blaðnum í, at tað átti at verið óneyðugt hjá dómaraskrivstovuni at upplýst nøvn í hesum lýsingum, tí matrikulnummaríð skuldi verið nóg mikið. Helst sou vit í eisini, at hesar lýsingar voru uttan navn eins og síður er í t.d. Danmark. Vit fara tí saman við Øyggiatíðindum at heita á avvarðandi myndugleika at fáa broytt hesi víður-skifti.

Tað kann annars tykjast eitt sindur lægið, tá just Øyggiatíðindi taka upp spurningin við nevnum. Tí er tað ikki just Øyggiatíðindi, sum ógandi heldur seg aftur at leggja eftir navngivnum fólk — uttan at hava kannað um nakað sum

helst hald er í skuldsetingunum. Her er so ikki bert talan um fólk í sokallaðum almennum og týðandi størvum, men okkara vitandi, plaga Øyggiatíðindi ikki at leggja fingrarnar ímillum, tá tað snýr seg um at prenta nøvn á vanligum fólk, sum verða hongd í út blaðnum. Men tað er tó gleðiligt, at blaðið nú er komið uppá aðrar tankar og sjálvt ger vart við, at slíkar navnaupplýsingar í eitt nú almennum lýsingum kunnu gera meiri ilt enn gott. Kanska henda støðan hjá blaðnum fer at »smitta av« uppá tær mongu »sensations-søgurnar« í blaðnum. Annars halda vit tað er tiltrøngt við einum orðaskifti um just spurningin, nær nevni skulu brukast í fjelmiðlunum. Tað hevði einki gjørt, at hesar spurningar varð tikið upp í tað almenna kjakið í fjelmiðlunum og millum fjelmiðla-fólk annars.

Pliktar

Tingfundur er lýstur til at vera aftur 22. aug. klokkan 10. A skránni er »ein viðgerð av lögmanróðuni á Ólavssøku 1991« umframt framloga.

Tað hevur verið so sum so við hesi viðgerðini seinastu árin. Fyrst skal hon skundast igjøgnum, síðani verður hon útsett aftur og aftur og at enda verður hon so kobláð saman við viðgerðini av sjálvum fíggarlogaruppskotinum. Hetta hava so verið nakrar av teimum treytum, tingmenn hava verið noyðdir at arbeiða undir hesi seinastu árin, og tað er greitt, at hetta líkast ongum. Lögmanróðan er hon, sum greiðir frá tí ferdá politikkinum og stingur út í kortið framtíðar politikkin hjá eini samgongu. Fyri at demokratið skal virka og at vit

kunnu gera nýtslu av okkara tingi, so eigur just viðgerðin av lögmanróðuni at vera ein av hornasteinunum í tí orðaskifti, sum skal leggja botn undir komandi tingsetu. Ein innbjóðing til samvinnu pliktir eisini hjá teimum, at teir ikki bara koma við órealistiskum hugskotum og biligum atfinningum, men at teir verða konstruktivir og vísa samfelagsábyrgd — eisini sjálvum teir ikki sita við valdinum í Tinganesi.

